

RECURSOS PER A UNA LLENGUA D'ÚS

Maria Rosa Roig Rodríguez

Fotografies: **Teresa Cirer**

Servei d'Ensenyament del Català

A les Illes Balears l'escola ha passat de ser un àmbit on coexistia alumnat amb dues llengües inicials, català o castellà, a un marc on és present la pluralitat d'origen i cultura i l'heterogeneïtat social i lingüística d'infants arribats dels més diversos llocs del món.

És evident que avui és més necessari que mai el treball de la llengua catalana com a eina de comunicació i convivència, com a vehicle de l'ensenyament i com a signe d'identitat i pertinença a una comunitat.

Amb uns objectius assumibles i alhora ambiciosos, a partir de la realitat multilingüe, l'escola ha d'ampliar la competència lingüística de la totalitat de l'alumnat, ha de definir el paper de cada llengua i reconèixer i evidenciar el català com a llengua vehicular de l'aprenentatge.

Es tracta d'aconseguir una escola que garanteixi l'accés igualitari a les llengües, és a dir una àmplia competència en català i castellà i un tractament adient de les llengües estrangeres que possibiliti un avenç important en la matèria.

No podem oblidar que el moment educatiu exigeix al professorat un notable esforç d'actualització sobre mecanismes de desenvolupament de la tasca docent en un nou context i s'ha de ressaltar la valuosa responsabilitat dels professionals de l'educació que, malgrat les dificultats o la diversitat de situacions imprevistes, no es bloquegen i demostren dia a dia pràctiques excepcionals gràcies a les quals molts de centres assoleixen uns nivells de qualitat educativa rellevants. Bàsicament, aquestes pràctiques no suposen grans projectes meravellosos o activitats sublimes que com receptes màgiques ens resolen totes les dificultats. Es tracta generalment de professionals que, fonamentalment amb sentit comú, tenen com a prioritat no caure en el desànim i incorporar reformes senzilles per tal d'afrontar dignament un continu procés d'adaptació en

contextos caracteritzats per la diversitat cultural. Són professionals que s'encaren al conflicte com un repte, amb energia renovada i esperit prou jove per continuar aprenent, que rebutgen el rol de funcionari instructor per assumir el compromís professional d'educar persones. Educadors i educadores que reclamen amb raons justificades els recursos i suports necessaris que els ajudi a fer el salt qualitatiu. En definitiva, professors i professores, amb veu i tan de bo, amb vot...

No és estrany, doncs, que els centres educatius presentin en els seus projectes lingüístics, cada vegada més, el plantejament de vies per a un progrés àgil i efectiu en l'ús del català, tan necessari per a la resta d'aprenentatges del currículum.

Per a una acollida de qualitat que dilueixi possibilitats d'exclusió o de fracàs escolar i per garantir la igualtat d'oportunitats des d'una perspectiva compensatòria, l'aprenentatge de la llengua catalana és prioritat educativa. No és planteja com un treball isolat i exclusiu de l'àrea de llengua ja que la manipulació comprensiva de textos orals i escrits és la base de totes les àrees curriculars. Les opcions més innovadores es basen en propostes inclusives d'educació lingüística que fonamenten el treball de llengua a partir d'usos reals i significatius. En coherència, per tot això, es consideren imprescindibles entre d'altres, la implicació de tot el claustre, la revisió de les estratègies pedagògiques i l'increment de recursos didàctics.

Per facilitar la tasca del professorat la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears ha editat una sèrie de recursos tenint en compte l'actual model escolar. Materials que promoguin l'ús de la llengua en contextos lúdics, l'intercanvi comunicatiu i sobretot activitats que facilitin la utilització del català perquè el seu ensenyament esdevengui veritablement significatiu.

És evident que el lliurament de recursos didàctics no garanteix un òptim aprenentatge de la llengua, cal prendre consciència que només són eines productives en contextos on formin part d'amplis espais d'interacció, en aquells centres que a més de programar el tractament de llengües d'acord amb la normativa vigent compti amb la complicitat de tota la comunitat educativa i el suport de l'administració en assessorament, formació i seguiment.

ANIMABECÉ. Capseta de jocs.

Material didàctic consistent en cartonets d'imatges i de paraules per a diverses aplicacions a l'aula. Cada imatge (un animal real o fantàstic) representa, mitjançant la inicial del seu nom, una lletra de l'alfabet. Amb un total de 68 targetes es poden dur a terme jocs de memòria, d'atzar, activitats de creació literària, aprenentatge d'endevinalles, embarbussaments, dites, cançonetes poemes...

JOCS A TAULA

Amb activitats dirigides a afavorir l'adquisició del català com a segona llengua, el material ens presenta tres jocs diferents dissenyats per a l'alumnat de primària o d'incorporació tardana a secundària.

Al voltant del tema de l'alimentació com a font d'energia i salut s'inclouen els jocs,

DÒMINO VEGETAL

ENDEVINA, ENDEVINALLA, QUÈ DUC DINS LA SENALLA?

LA RODA DELS ALIMENTS

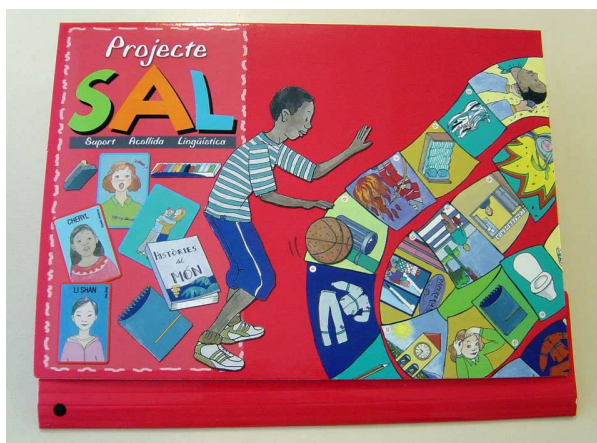
Els jocs possibiliten de manera funcional la comunicació a més d'implantar de manera explícita normes de convivència, tolerància, respecte...

CADA MES UN JOC ORAL MÉS

Conjunt de materials didàctics per fomentar l'expressió i comprensió orals de la llengua catalana en l'educació primària, especialment en el segon i tercer cicle. Reivindica el treball de l'expressió oral de manera periòdica i sistemàtica a tota l'educació primària. Presentat en format de quadern de fitxes (cada joc en una fitxa) s'adjunten targetes, cartells i un DVD amb l'enregistrament de la majoria dels jocs a diferents centres educatius de les Illes.

PROJECTE SAL. Suport Acolrida Lingüística

Recurs per al professorat, monitors i voluntariat lingüístic que treballen per primera vegada amb infants d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears amb desconeixement de la llengua vehicular d'ensenyament. El projecte SAL pretén posar a l'abast dels responsables de les aules d'acollida o de reforç lingüístic un material senzill, fàcil d'utilitzar i organitzat en sessions seqüenciades. A cada sessió s'hi poden observar diversos recursos didàctics com, per exemple, làmines de suport, jocs de dramatització, de taula, de moviment, tasques individuals, per parelles, en petit grup, etc.

TREBALLEM LA POESIA. UNA PROPOSTA DIDÀCTICA

El material educatiu *El gust per la lectura*, dins el CONVENI MARC DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA I LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS, presenta un exemplar dedicat a la poesia per a l'educació primària.

La poesia ofereix possibilitats de gaudi i d'ampliació de la visió del món, i constitueix una experiència que pot afavorir la millora de l'expressió i la comprensió, l'interès per la paraula i la creativitat.

SANT JORDI 2008

Per quart any consecutiu, per sant Jordi, el Consorci per al Foment de la Llengua Catalana i la Projecció Exterior de la Cultura de les Illes Balears ofereix a tots els centres educatius de la nostra comunitat un projecte global amb la intenció de fomentar l'hàbit de la lectura. Es tracta de propostes didàctiques i recursos que tenen en compte els trets més significatius de la realitat socioeducativa actual. El material es presenta en una col·lecció de quatre carpetes (una rondalla diferent per a cada cicle d'educació primària i una altra per al segon cicle d'educació infantil) i un lot de llibres, amb l'adaptació de la rondalla corresponent. Cada carpeta conté una proposta didàctica amb pautes i suggeriments metodològics, activitats per despertar l'interès cap a la rondalla i un joc de làmines com a suport visual per resoldre les dificultats de comprensió.